

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Ioannis Evsebii Nierembergii Vita Divina, Sev Via
Regia Ad Perfectionem**

Nieremberg, Juan Eusebio

Antverpiae, 1644

Capvt II. De jure quod Deus obtinet, vt divinæ homines non propriæ
obsequantur voluntati.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46802](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46802)

CAPVT II.

7

vel utilior, vel necessaria magis, vel denique potentior efficaciorque reperitur.

CAPVT III.

De jure quod Deus obtinet, ut divinae homines, non propria obsequantur voluntati.

Dubitari non potest, quin servus Domini sui, cliens Principis, filius patris, & mariti vxor voluntatem exsequi, ab eaque nec tantillum deflectere teneantur, atque qui Deus, noster est Dominus, Rex noster, Sponsus noster, nosque mille illi nominibus obligatissimi sumus: quia pretio sanguinis ejus redempti: quia totos nos ei tradidimus & mancipavimus: quia ab eodem procreati sumus.

Si suam colonus censet arborem, quam posuit; si canem domi suae natum, suum reputat; si suam statuarius imaginem, quam scalpfit; quid nisi suos dicat sibi que vendicet Deus, quos è nihilo condidit: Etenim uti, juxta receptam Philosophorum doctrinam, infinitè distant, facere aliquid ex aliquo, & facere ex nihilo: ita jus & dominium, quod in suas Deus creaturas, ut qui eas ex nihilo creaverit, obtinet, jura omnia alia infinitis partibus excedit.

Si er-

Si ergò homini in hominem jus est & dominium, ut eo pro libitu suo utatur: atque ut servo tuo nihil arbitrio proprio facere liceat; eò solum, quòd in bello captus, aut ex ancillâ domi tuæ natus, aut exiguo & perituro pretio emptus sit: quantum, putas, Deo iuris erit in voluntatem nostram, ut ejus nos beneplacito penitissimè submittamus, quos arctissimè sibi devinctos habet; quia è nihilo procreavit & redemit? Certum est, multis de causis & nos ejus debere perficere voluntatem, & potestatem eidem in illam summam esse.

Quod si servus, ob exiguum illud vinculum, quo hero suo adstringitur, non est dominus actionum suarum & desideriorum; fieri poterit, ut nos Deo tam multipliciter devincti, quorúmque supremus ipse est Dominus, nostrî ipsorum ac voluntatis nostræ velimus esse domini, eamque Deo nostro subiicere nolumus?

Consideremus igitur diligenter, quàm ex hoc capite causam nullam habeamus, vel in re minimâ, uti nictu oculi, motu digiti, aut solâ anhelitûs captatione, voluntati nostræ obsequendi: quoniam & æquitas ipsa; & leges omnes, tantum esse pronuntiant

Instit. lib. 1. Tit. 3. & 8. & alibi I C. i.

nuntiant debitum, quantum fuit acceptum. quia verò à Deo accepimus quidquid sumus; illud omne quod sumus, in eius obsequium est expendendum, eiusdemque nutu & arbitrio nobis vivendum.

Nostra deinde aduersus Deum obligatio, infinita est: infinitum autem terminos nullos habet, nihil excipit, locum nullum præterit; ut ne ullam in partem nostri simus, sed toti Dei, cuius jus injustè violabit, qui quidquam (re nullâ exceptâ, sive opus externum fuerit, sive motus animi internus) etiam minimam cogitationem, non secundum Dei, sed suam voluntatem, suscipere non dubitabit.

Præclarè igitur & verè S. Anselmus: *Solus Deus*, ait, *quidquid vult, debet velle propriâ voluntate; ita ut aliam quam sequatur, non habeat supra se. Cùm igitur homo vult aliquid per propriam voluntatem, Deo aufert quasi suam coronã. Sicut enim corona soli Regi competit: sic propria voluntas soli Deo. Et sicut Regem aliquem inhonoraret, qui suam coronam ei auferret; sic homo inhonorat Deum, qui aufert ei propriæ voluntatis privilegium, habendo, quod ille debet habere solùm. Sed sicut propria voluntas Dei, fons est & origo totius boni; ita propria voluntas hominis, to-*

IO VITÆ DIVINÆ

sius est exordium mali. Hæc omnia totidem verbis S. Anselmus (a)

Verùm ut accuratiùs ista ponderemus, operæpretium erit, secundo loco titulos aliquos, ob quos Deus in nos jus habeat, singularim considerare. Nam si unicus ille Creationis titulus, hoc est, quòd immensâ caritate & potentiâ infinitâ ex nihilo cõditi, Deum, nostrum agnoscamus Dominum; abundè sufficiat, ut infinitè obligemur, ad nullâ in re nostram, quâ nostram, voluntatem sequendam; atque ad hoc Deo jus concedendum, quòd in rebus omnibus, nisi injusti, raptores, & ingrati audire velimus, ipsius nos obsecundare deceat voluntati: si ita, inquam, res se habet; quid tandem erit, accessione tot aliorum titulorum, ob quos non minùs noster est Dominus?

Primum quidem: quia sibi nos emit, ut dixi: non qualicumque pretio; sed pro nobis expendendo thesaurum infinitum. Si cui enim pecunia, quam pro mancipio numeravit, tantũ in hoc juris confert, ut omnia illud deinceps agat arbitrio emptoris: Deus similiter, pro infinito, quod pro nobis exsolvit, pretio, jus in nos sibi vendicat infinitum;

• libro de similitudinibus, cap. 8.

infinite; eaque propter infinite nos ipsi subesse, ejusque beneplacitum implere necessum est. quod ipsum jus, omnem nobis penitus adimit potestatem, etiam in re minima, ad corpus animumve spectante, quidquam ex nostrâ voluntate faciendi: quoniam, cum idem Deus infinito isthoc pretio animas nostras potius emerit, quam corpora: nullo jure, vel minima interioris animi motio nostræ permilla est voluntati.

Tametsi prætereà nullam ob rationem aliam hæctenus ad Deum pertinuissemus; ex quo tamen tempore, per pactionem & contractum voluntarium, totos nos ei mancipavimus; quanti quanti sumus, illius sumus: idque non aliter, quam S. Paulinus barbari istius fuit hominis, cui se in servum addixerat, pollicitus, quidquid ille imperasset, id se omne diligenter perfecturum (a) Atque ita, quia sponte nostrâ Deo nos tradidimus, (quam traditionem hoc ipso momento utique renovamus & confirmamus,) novum in nos Deus jus acquirit, ut quod ipse vult, non quod nobis placet, faciamus. quod jus æquè, ac prius illud, est infinitum; adeoque infinito quodam studio

A 6

caven-

a S. Greg. Dialog. lib. 3. cap. 1.

cavendum est, ut ne nostram, sed solam Dei voluntatem impleamus.

Porro jus hoc eam ob causam infinitum est, quia loco debitorum infinitorum, quibus Deo, ob infinita eius erga nos beneficia, devincti sumus, illi nos totos dedimus. Et quæadmodum apud gentes quasdam, cum soluendo non esset debitor; creditori servus addicebatur, qui pro debitorum magnitudine plus minusve in eum juris usurpabat: sic & nos, cum beneficia & nomina tam multa apud Deum contracta, dissolvere non possemus; ipsos nos illi mancipavimus. Obligatio quæ hinc nascitur, & potestas, quam Deo idcirco dedimus, infinita est; nosque, quantum fieri potest, ipsius obsequio addicens; illique tradens iure quodam infinito: per quod nullo pacto nostri sumus; neque causam reliquam habemus ullam, nostræ, sed divinæ dumtaxat, voluntatis perficiendæ.

Insuper, si ob mercedem servo promissam, eo, pro libitu suo, uti herus potest; Deus quoque, ob præmium longè maximum, quod nobis pollicitus est, & fide

opti-

a Alex. Guagninus in descriptione Moscoviæ, ca. 3. Vide: etiam possunt de poenis debitorum Gellius lib. 20 c. 13. Alex. ab Alex. lib. 6. c. 10. Cæl. Rhodig. lect. antiq. lib. 12. c. 20. & alij.

optimâ præstare vult, jus sibi acquisivit, ut divinæ eius voluntati necessariò pareamus. Atque uti hoc diligentius famulari domino suo servum decet, quò ampliorem ab eo mercedem expectat: ita nos, cum merces & præmium à Deo nobis iuratò promissum, certoque repræsentandum, res sit infinita, atque, ut Theologi loquuntur *a*, obiectivè Deus ipse, Dei que possessio, & clara visio infinitæ ipsius essentiæ, cumque hæc possessio infinita sit, quia sine fine duratura, consequens est, ut obligatio hinc profecta, & ipsa necessariò infinita esse censeatur.

Verum ut ista non essent; & neque nos procreâset Deus; neque vitâ suâ & pretioso Sanguine redemisset; neque nos ipsos illi sponte tradidissemus, neque quidquam illi deberemus: quamvis etiam obsequia nostra tam liberaliter compensaturus non esset; propter authoritatem tamen solam & excellentiam essentiæ suæ, Dominus noster & Deus est, nosque, seclusâ causâ omni & titulo alio, infinitè vel ob hunc solum, illius nos imperio subijcere debemus: quia, docente Aristotele *b*, naturalis

A 7 domi-

a S. Thomas 1.2.q.3.& 4.& Theologi ibid.

b Arist lib.1, Polit. cap.3.

14 VITÆ DIVINÆ

dominatus naturæ dignitate nititur; quæ efficit, ut homo dominetur brutis, vir imperet uxori, & imprudentiores prudentioribus subditi, ab iis dirigantur & gubernentur. Quando itaque Dei sapientia res ceteras omnes infinitè antecellit, dominium inde acceptum, iterum infinitum est: atque ob illud solum convenit, ut infinitè illi subiecti, eius voluntati planissimè obsequamur.

Habet verò Deus, præter supremum nostri dominium, ut iustitiæ titulum omittam, propter multos alios, causam æquissimam, ne ullâ in re nostram, sed ipsius tantummodò voluntatem perficiamus. Ob solam illam obligationem, quam affert virtus pietatis sive religio: quia summa est, meritissimò omnem, quam debemus, obedientiam, reverentiam, honorémque ipsi exhibeamus: eò quòd Pater noster sit: idque cum tantâ tamque strictâ necessitudine, ut nemo alius æquè noster Pater sit atque ipse, qui per gratiam suam, vinculo & coniunctione firmissimâ, nobiscum communicat divinam suam naturam: usque adeò, ut, si fingamus, non habere Deum perfectum absolutumque imperium in suas creaturas: propter hunc unicum tamen

tamen titulum, quòd Pater sit hominum, infinitum ei obsequium debeamus: cui obsequio ex æquo responder non propria, sed alienæ impletio voluntatis. Quare, cum ob patriam Deus potestatem, submissionem à nobis jure optimo reposcat: eo constituto sequitur rursus, ex ipsius semper, nostrâ verò numquam, voluntate, omnia nobis esse facienda.

Ex eo similiter, quia Sponsus noster est, perfectissimùmque & infinitè elevatum esse habet supra omnia alia, infinitum ei amorem debemus: quia infinitus amor amorem omnem alium excludit. Quocirca si vehemens rei creatæ amor non permittit, ut quis ipse se amet: ecquâ demum ratione sine ius amoris divini, ut aliud quidquam, immo etiam temer-ipsam, ames? Cùmque eatenus infinitè à nobis amari Deus debeat; turpe fuerit, quidquam aliud amare quàm ipsum, aut propter ipsum: quantò verò turpius, ullâ in re ipsius sanctissimæ voluntati repugnare, & iussa detrectare?

His istud adiungo. Quantumvis nec Dei servi essemus, uti sumus, jare legibusque omnibus, eius volūtati obnoxii: quantumvis nec filij; ideòque ad ei obediendum meritò

ritò paratissimi: quantumvis deinde animæ nostræ eius Sponsæ non forent, neque ipse infinitè perfectus, neque nos aut ob iustitiam, aut pietatem, aut religionem, rem ipsi creatam vllam obsequiumve deberemus, adhuc tamen, propter id solùm, quod humani gratique lex animi exposcit, in re nullâ propriam, sed solam ipsius in omnibus voluntatem teneremur perficere. An cui dubium esse potest, eum, qui beneficia ingentia se accepisse fateatur; hoc maiores gratias reddere oportere, quò & beneficia ipsa ampliora, & accipiens minus ea promeritus fuerit?

Quandoquidem igitur sole clarius est, infinitas nos gratias debere pro omnibus Dei beneficiis & infinitâ eiusdem liberalitate, quam infinitè ingrato, impudente, & illibetali fordidoque, quo erga Deum usi sumus, animo, nullo sanè pacto promerimus, gratias has, sic debitas, re aliquâ nostrâ referamus oportet: quia de bonis alienis nemini certè satisfacias; multoque etiâ minus iis, quæ ad eum ipsum, cui debes, pertineant. posteaquam autem proprij nihil possidemus, quodque magis propriè nostrum dici potest, voluntas est liberumque arbitrium, obligati quoque sumus, vt illud
Deo

Deo plenè integreque consignemus: nam istuc solum minùs impropriè nostrum, facultatesque & opes nostræ, dici potest.

Qui propter cum tam simus rerum omnium egeni, vt aliud nihil nobis restet; atque illud ipsum, quod aliquantò magis, proprium nobis esse videtur, reque ipsa est, totum, nec tantillum reseruando, Deo offerre debeamus: (quippe si vel paucillū nobis ipsis reseruare vellemus, haudquamquam in rotum Deo nos tradituri essemus; nihil admodum habentes nostrum, quod eidem demus, nisi voluntatem & amorem nostrum) Deus quoque ipse aliud à nobis non exspectat, immo res ceteræ omnes, hâc vnâ neglectâ, parùm ei placituræ essent. Quicumque porrò, quod alteri debet, gratum eidem optat accidere; eâ illud ratione exsoluit, quam creditori acceptissimam fore cognoscit.

Plurimum crescit augeturque hæc, de quâ loquor, obligatio ex eo, quòd non imensa tantum beneficia, sed suâmet insuper Deo voluntatem debeamus: ideoque, vt explicata sit solutio, eadem illi moneta, hoc est, voluntas nostra representanda est. debemus, nempe, Deo amorem suum; quia sincerissimè nobis affectus est,

est,

est, & delicias (a) nos suas reputans, Majestatem suam nostræ quodammodo submisit voluntati. Quamvis enim absolutus ipse sit Dominus, & jure optimo, quidquid vult, id facere, suisque creaturis pro libitu uti queat, nihilominus id solum vult & facit, quod nobis utile est, suorumque famulorum voluntati mirè obsequitur, eos reficiendo epulo pretiosi Sanguinis & vitæ suæ, æqua & honesta desideria nostra antevertendo, & spontè præstando, quod, ut fieret, rogare nos aut optare debeamus. Ad vocem Iosue, *stetit sol in medio cali, obediens Domino*, ut Scriptura (b) loquitur, *voci hominis*. Moyse non permittente, noluit meritas Deus ab Israël pœnas expetere: sed eius precibus placatus est Dominus, *ne faceret malum, quod locutus fuerat adversus populum suum* (c) Idem Deus, quod magis admireris, nisi juxta oris Eliæ verba, misereri Hebræorum noluit, *Et non pluit annos tres Et menses sex* (d) tamen præ aquæ inopiâ populus contabesceret. Idem, ne Abrahamum contristaret, tum denique in Sodomam & Gomorrhæam animadvertit, post-

a Prov. 8. v. 31. b Iosue 10. v. 13. & 14.

c Exodi 32 v. 10. & 14. & alibi.

d 3. Reg. 17. v. 1. & Iacobi 5. v. 17.

postquam, eo præmonito, Lothum, Abrahami nepotem, inde in locum tutum eduxisset (a) Idem cum Iacobo luctatus, eidem, quemadmodum exoptabat, benedixit (b) Sancto Thomæ Aquinatis ægrotanti piscesque appetenti, ibi, ubi decumbebat, ignotos; (recentes halices erant) eosdem per miraculum submitit (c) Illud ipsum usu venit è Societate nostrâ viro Apostolico Patri Petro Canisio; quem itidem ægrum vehemens cupiditas inceperat carnibus certæ cuiusdam aviculæ vescendi: qualis, frustra alibi quaerenda, per fenestram in cubiculum advolavit, seque nullo negotio capiendam tantum non vtrò obtulit (d) Tam denique liberalis est Deus adversus justos, ut Regius vates asserat, Deum oculos suos perpetuò in ipsos cõjicere; ut, quid velint, perspiciat; aures quoque patulas iisdem præbere, ut orationes ad se fusas audiat & exaudiat. *Oculi Domini, inquit, super justos, & aures ejus in preces eorũ* (e) Si gloriari potuit Hierophâsus Themistochis filius, *quidquid ipsi placuisset,*

a Genes c. 18. & 19. b Genes, c. 32. v. 4. & seq.

c Satus tom. 2. 7. Martij, pag. 117.

d Raderus ejus vitæ lib. 5. cap. 3. & eleganti pro more Epigrammate Bidermanus.

Psalm. 33. v. 16.

id populo quoque Atheniensi probari: sua enim sententia matrem suffragari, hujus Themistoclem: cuius vniuersi Athenienses ratum haberent decretum a: quanto meliori iure homo iustus dixerit, concessam sibi esse Omnipotentiam divinam; & quidquid ipse velit, hoc idem creaturas omnes, hoc omnes Angelos, hoc velle omnes Beatorum ordines: quoniam talis suam voluntatem divinæ in omnibus promptissimè subijcit, cum quâ similiter vniuersi cæli cives perfectissimè consentiunt.

Expendamus nunc vlteriùs, quemadmodum non suam modo immensa illa Dei Maiestas voluntatem nostræ hominum voluntati accommodet, eamque exsequatur, cum quid animarum nostrarum saluti conueniens ab ipso petimus: verùm hoc amplius voluntatem & vota nostra præueniens, ea etiam bona largiatur, quæ, si cognita haberemus, exire nobis essent flagitanda; multoque adhuc maiora, quam reuerà petere auderemus. Enimverò quis non, ante promissa diuina nobis facta, velut rem impossibilem, sperare aut petere timuisset, ut pro se Deus hominem indueret; aut tam infami morte defungeretur.

aut

a Plutarch, de liberis educandis, sub initiũ.

aut panis pauxillo abditus, suis se seruis manducandum præberet? Non intermisit tamen Bonitas illa infinita, quia id nobis maximoperè profuturum erat, ea ipsa desideria implere, quæ nec excitare poteramus. Palàm est, postulare hoc gratitudinem & compensationem mutuam, ut Dei nos beneplacitum & voluntatem, quæ semper cedit in commodum utilitatémque mortalium, exsequamur; postulare item, ut omnes affectus, desideria, & actiones nostræ ad ipsum referantur. Quod nisi facimus, nullam in partem ipsi satisfacimus; neque perfectum nostri ipsorum holocaustum consecramus, quale supremo isti dominio, & juri infinito, quo voluntati nostræ imperat, omnino debetur: quod sacrificium Majestati illi æternæ, ex iis omnibus quæ à nobis ipsi dicari possunt, longè est gratissimum; quandoquidem in eo, Deo non bona dumtaxat nostra, sed nos ipsos consecramus.

Ex iis, quæ huc-usque disseruimus, aliud firmissimum petitur argumentum, quo docemur, numquam nostram nobis voluntatem expetendam esse: quia, scilicet, Deus ipse, cui uni jus competit voluntatis propriæ perficiendæ, id tamen non facit; sed, quod ad utilitatem pertinet suo-
rum

rum Electorum, istud namque est, non privatam, sed communem habere voluntatem, facere, quæ sibi ipsis fieri velle debebant homines, & contra neque facere, neque velle, quod Electis suis sit obfuturum: ut nos pariter non propriam, sed tandem cum Deo haberemus voluntatem; nihil faciendo, nihil volendo, quod ad eiusdem honorem non spectet & gloriam; cuius solius procuratio ingentem nobis sit utilitatem allatura.

Accedit ad priora omnia; novum Deo jus acquisitum esse, quo illi ubique obsequi, ad eiusque sanctissimam voluntatem nos conformare debeamus: quia videlicet, magno malo damnoque nostro, propriam illiusque abusi sumus voluntate. Sicut itaque *Lex XII. Tabularum, furiosum, itemque prodigum*, bonorum suorum administratione interdictos, *in curatione iubet esse agnatorum*, (a) qui ex usu commodoque utriusque, rem familiarem aut negligentis, aut dissipantis, eandem procurent: simili, immo meliori ratione, potestate omni voluntatis nostræ exsequendæ, si quam aliquando habuimus, culpam vicioque nostro planè excidimus.

Verum-

a Ulpian. Tit. 3. de Curatorib. & passim Icti.

Verumtamen singulari præcipuè studio providendum est, ne umquam ex animo nostro discedat memoria gravissimæ istius rationis, obligationis justissimæ, summi-que & strictissimi juris Dei in nos, ad ejus usquequaque beneplacito obtemperandum; ideo, quia est qui est, infinitè bonus, perfectus, pulcher, sapiens, plenus majestate, omnipotens, bonum denique omne. Neque ratio ulla, ut dicebam, efficacior, neque jus majus est hoc ipso; quamquam id minimè omnium plerique mortales intelligunt. Vnicum isthoc, Deum esse qui est, bonum supremum, bonique omnis summam & collectionem: non excitat solum nos & obligat, sed necessitatem affert ultro faciendi, quidquid illi placet, neque aliud in omni vitâ quærendi. Causa hujus rei est, quia voluntas nostra in hoc condita est, ut bonum amet. atqui ubicumque bonum summum & bona omnia conjuncta reperiuntur, si, qualia in se sunt, talia cognoscantur, necessariò amari debent. Iam verò amare, aliud nihil est, quàm bene velle bonumve aliquod desiderare ei quem amamus. bonum autem alteri seriò velle, dici non potest, nisi qui (cùm in suâ id manu est) re ipsâ illud præstat: alioquin neque veram, neque

neque efficacem suam esse benevolentiam, apertè prodit, Atque uti melius nihil amico aut velle potes, aut facere, quàm quod ipsi placet: ita, si Deum diligis, illius debes exsequi voluntatem. Quidquid enim juris habet Deus, ut ametur; illud idè habet, ut beneplacitū suum impleatur: & quia est, qui est, multò quàm fingere animo & cogitatione possimus, amplius juris habet, ut suam, non nostram voluntatem perficiamus. Nam uti duo hæc nullo pacto conveniunt, Dei, & nostram facere voluntatem; profectò, quantum sibi Deus jus vendicat, ut ipsum amemus, voluntatiq̄ue eius pareamus; tantum quoque obtinere credendus est, nec ubi propriæ voluntatis inclinationes audiamus.

Quæ cum ita se habeant, verique sint, quos produxi, tituli omnes, & jus istud universum Deus obtineat; ecquâ tandem fronte recusare deinceps aut tergiversari possumus? Ubi ratio nostra sepulta jacet? ubi lex, ubi pudor, si tot obligationibus repugnare si tot argumenta contemnere, si tot jura violare nequaquam vereamur? atque suam Deo coronam & diadema ereptum, capiti nostro imponere? perque impudentissimam licentiam,

CAPUT III. 25

centiam, contra leges & fas omne, spe modicæ voluptatis, damnationem nostram stultè operari malimus, quàm salutem immortalitatèmq; in tuto collocare, & Conditori ac Servatori nostro jus suum tribuendo, illiusque sanctissimam rectissimamque voluntatem implendo, Æternæ Majestatis suæ sceptrum auctoritatèmq; divinam conservare, & ab omni injuriâ prohibere?

CAPUT III.

Humane voluntatis ad Divinam conformationem nihil esse præstantius excellentiusve.

Quandoquidem res est tantoperè nos obligans, tam æqua, totiesque immortalis Deo debita, ut nostram numquam, sed ipsius solùm, in omnibus, & ante omnia, voluntatem exsequamur: omnino conveniens est, ut, quod ad nos attinet, nihil æquè aut exoptemus, aut studio contentioneque majore consectemur. non minus enim in eâ insunt rationes omnes, quæ nos ad illam invitent, quàm obligationes quæ cogant, juraque quæ obligent. Causa præcipua & fundamentum, cur bonum expetamus totoque animi impetu in illud

B fera-